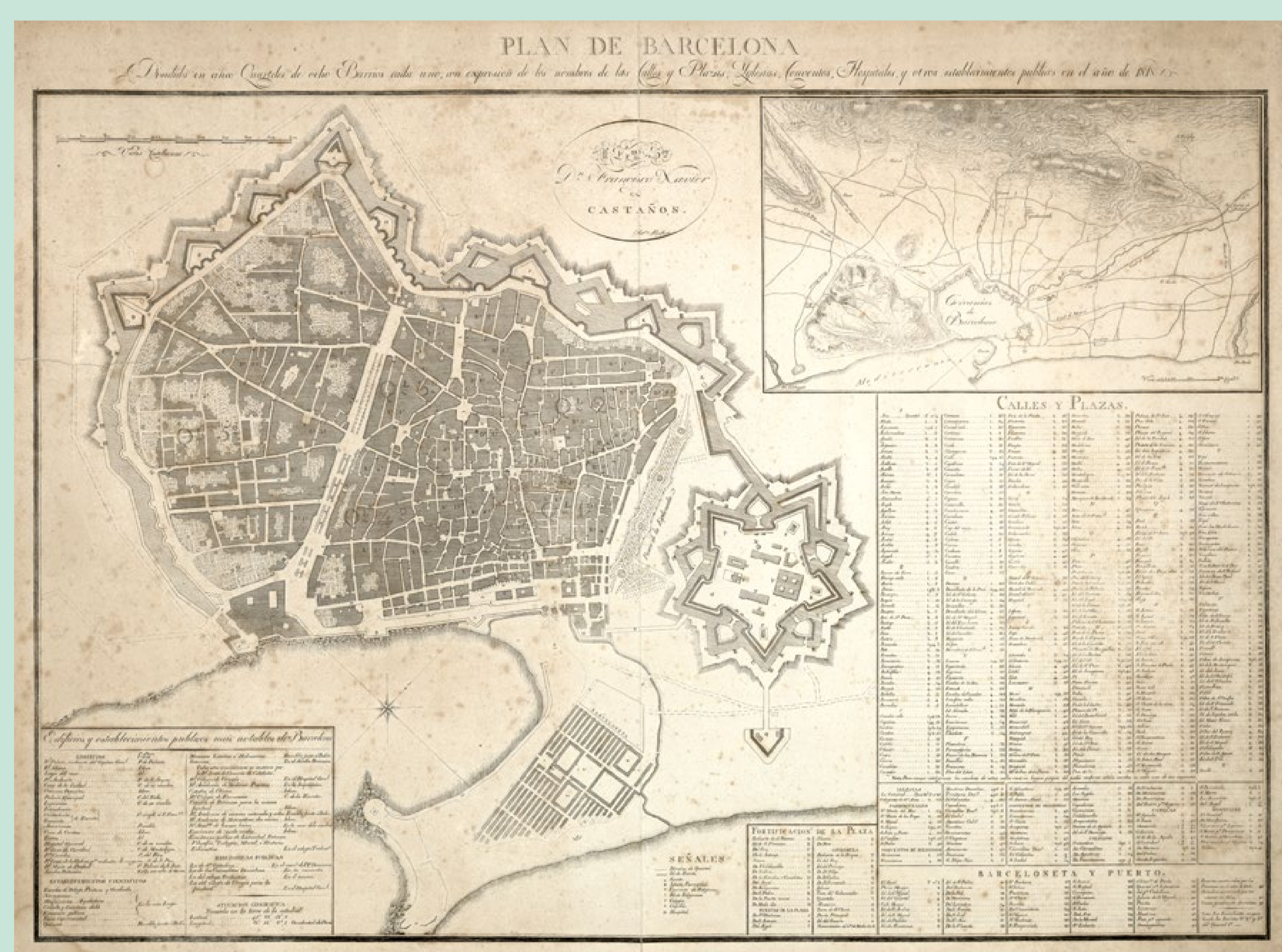

PARC DE LA BARCELONETA

El llegat d'un passat obrer i pescador

Espai verd, ampli i diàfan, el parc de la Barceloneta és l'eix de comunicació entre la ronda del Litoral i la platja. Els arquitectes Jordi Henrich i Olga Tarrasó el van dissenyar tot aprofitant elements del passat industrial del barri. El parc, de fet, ocupa els terrenys de l'antiga fàbrica de Catalana de Gas, enderrocada el 1989 i de la qual s'han conservat l'estructura del gasòmetre, la torre de les aigües —dissenyada per l'arquitecte modernista Josep Domènech i Estapà i construïda el 1905— i l'edifici de les

oficines de direcció, que en l'actualitat acull la Fàbrica del Sol, seu del Centre de Recursos Barcelona Sostenible, dedicat a l'educació ambiental. Al parc hi abunden els pins blancs, sobre parterres de gespa, i les casuarines, que enjardinen els talussos propers al mar. També hi ha tipuanes, que fan ombra a l'estiu, i tamarius, una espècie molt ben adaptada als ambients salins. Tocant al passeig Marítim, destaca un grup de bellaombres. De palmeres, en sovintegen les washingtonies i les de dàtils.

La Barceloneta es va construir per donar una llar als qui l'havien perduda després que el 1714 Felip V va decidir que calia enderrocar mig barri de la Ribera per fer una ciutadella militar. Es va aixecar a mitjan segle XVIII en terrenys guanyats lentament al mar —la construcció de l'espigó del port, del 1474, havia afavorit que els sediments del Besòs s'acumulesin a poc a poc al voltant de la desapareguda illa de Maians, on ara hi ha l'estació de França—. Al mapa de l'esquerra, del 1818, es veuen els carrers del barri, rectes i endreçats, allunyats de la ciutat antiga i molt a prop del mar. Les primeres cases —unifamiliars, de planta baixa i pis— arribaven ben bé fins a la platja, com es pot veure a la foto superior, de finals del segle XIX. A sota, una de les primeres imatges del passeig de Joan de Borbó, amb un exuberant arbrat.

La platja ha estat un element fonamental per a l'economia i la vida quotidiana de la Barceloneta. Al principi, molts dels seus veïns es dedicaven a la pesca, la construcció de vaixells de vela o la fabricació i venda d'estris de la mar. A la foto del mig, del 1935, es pot contemplar una estampa desapareguda —el 2017, només 29 embarcacions es feien a la mar—. A principis del segle XX, per oci o per salut, van proliferar els banystes —a l'esquerra, se'ls veu gaudint de la platja el 1916—. Durant molts anys, la platja va acollir també el barri de barraques del Somorrostro, entre l'Hospital del Mar i la riera del Bogatell. A la dreta, un parell de veïns durant les inundacions del 1953. Els veïns del Somorrostro vivien en condicions molt precàries, fruit de la manca de resposta de la ciutat, incapaç d'oferir habitatge digne per a tots els seus habitants.

Una altra activitat econòmica molt important al barri va ser la industrial, fins i tot abans de la prohibició d'instal·lar més fàbriques a la Barcelona emmurallada, el 1846. El gas seria una de les especialitzacions del barri, juntament amb la metal·lúrgia i les construccions navals. El primer gasòmetre, que proveïa de gas l'enllumenat públic de la ciutat, s'hi va instal·lar el 1840. A la vista aèria de l'esquerra, es poden veure els banys, el passeig marítim i els terrenys de la Catalana de Gas, cap a la segona meitat dels anys seixanta. A la foto del mig, veïns i veïnes de la Barceloneta es manifesten el 1976 per reivindicar els terrenys de la Maquinista i la Catalana de Gas com a equipaments per al barri. A la imatge de la dreta, enderrocs a la zona industrial, amb els dipòsits de gas i d'aigua de Catalana de Gas al fons, als anys vuitanta.

Entre els arbres del parc de la Barceloneta, treuen el nas la teulada de la torre d'aigües modernista i l'estructura del dipòsit de gas de la Catalana de Gas.

